Archetype

Νέο πλαίσιο διενέργειας των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών και γενικά των διαγωνισμών μελετών με απονομή βραβείων

ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ - 21/06/2021

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ του ΣΑΔΑΣ αναφορικά με την Υπουργική Απόφαση: «Νέο πλαίσιο διενέργειας των αρχιτεκτονικών διαγωνισμών και γενικά των διαγωνισμών μελετών με απονομή βραβείων» ΦΕΚ 2239/Β/31 Μαΐου 2021

Το ΔΣ του ΣΑΔΑΣ – Πανελλήνιας Ένωσης Αρχιτεκτόνων, υπερασπιζόμενο τη διαχρονική επιστημονική αρχή ότι: **«Ο σχεδιασμός του ευρύτερου δημόσιου χώρου, οι κοινόχρηστοι χώροι και τα κτήρια έχουν σχέση με την ποιότητα ζωής και αποτελούν δημόσιο αγαθό»,** θεωρεί ότι ως δημόσιο αγαθό πρέπει να προκύπτει από διαδικασίες που δεν επιδέχονται αμφισβήτησης. Στο επίπεδο του αρχιτεκτονικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, **η μόνη διαδικασία αποδεκτή σε διεθνές επίπεδο**, σύμφωνα και με την UIA –

UNESCO, **είναι αυτή των «Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών», και η εφαρμογή τους επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος**.

Το μέχρι σήμερα ισχύον θεσμικό πλαίσιο, με πολλές ασάφειες και δυνατότητα παρεκκλίσεων, είχε ως αποτέλεσμα να περιορίζονται σημαντικά οι περιπτώσεις πραγματοποίησης Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών.

Φορείς, Οργανισμοί και Διοίκηση κάνουν έργα παρακάμπτοντας τη διαδικασία των Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών, προβάλλοντας ως επιχείρημα τη γραφειοκρατική διαδικασία και τις όποιες καθυστερήσεις ως προς την ολοκλήρωση του έργου, όμως συχνά η αποφυγή της θεσμοθετημένης διαδικασίας γινόταν με σκοπό την αυτοπροβολή ή την εξυπηρέτηση ιδιωτών-μελετητών-δωρητών, σε βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Για τον λόγο αυτόν, θεωρούν τη διαδικασία αυτή **«προς αποφυγή»** με τη δικαιολογία του επείγοντος.

Πολλά έργα (Μεγάλος Περίπατος, Ομόνοια, Ελληνικό, Πανεπιστημίου, Ακρόπολη κλπ), πραγματοποιούνται χωρίς Αρχιτεκτονικούς Διαγωνισμούς. Φυσικό επακόλουθο είναι αυτά τα έργα να βρίσκονται υπό συνεχή επιστημονική αμφισβήτηση και συχνά κοινωνική απόρριψη. Αυτό όμως επιφέρει πολιτιστική ζημιά με την αμφισβήτηση της σημασίας του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού.

Διαχρονικά ο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ προσπαθεί να συμβάλει στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου θεσμικού πλαισίου, λαμβάνοντας υπόψη και τις οδηγίες UIA – UNESCO και την προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις των Ευρωπαϊκών Κοινοτικών Οδηγιών.

Πρότεινε ουσιαστικές λύσεις προς το ΥΠΕΝ για έναν Κανονισμό – Θεσμικό Πλαίσιο, που αφορά τις εθνικές διαδικασίες για τη διεξαγωγή Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών, το αντικείμενο, τα είδη, τη διακήρυξη, την κρίση, τις φάσεις διεξαγωγής τους, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αγωνοθέτη και διαγωνιζομένων.

Οι προτάσεις αυτές καταγράφηκαν το 2019/2020, σε σχέδιο επίσημης ομάδας εργασίας για τη σύνταξη Υπουργικής Απόφασης που θα αφορούσε το θεσμικό πλαίσιο για τους Αρχιτεκτονικούς Διαγωνισμούς.

Στο σχέδιο αυτό ορίζονταν αρχές, προϋποθέσεις και διαδικασίες διεξαγωγής Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών, και αναγνωριζόταν ότι οι Διαγωνισμοί Μελετών με απονομή βραβείων αποτελούν μία ιδιαίτερα σημαντική διαδικασία, με στόχο την αναβάθμιση του δημόσιου χώρου και του δομημένου περιβάλλοντος από αρχιτεκτονικής, πολεοδομικής, αισθητικής, πολιτισμικής, περιβαλλοντικής, λειτουργικής και κατασκευαστικής πλευράς.

Τελικά, ύστερα από αναμονή πλέον του έτους, δημοσιεύτηκε η Υπουργική Απόφαση, στις 31/05/2021, στο ΦΕΚ 2239/Β/21.

Με την προσθήκη όμως δύο (2) σημείων στην παρ. 4 του αρ. 2 στο σχέδιο της ομάδας εργασίας, η ΥΑ περιορίζει δραστικά το πεδίο υποχρεωτικής διενέργειας Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών: Ουσιαστικά τους ΚΑΤΑΡΓΕΙ!

Συγκεκριμένα, τα έργα και οι μελέτες απαλλάσσονται της υποχρέωσης διενέργειας Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών εφόσον «εντάσσονται για χρηματοδότηση σε ΕΣΠΑ ή στο Ταμείο Ανάκαμψης ή συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή υλοποιούνται μέσω ΣΔΙΤ». Αντίστοιχα, στο εδάφιο γ της παραγράφου 2 του ιδίου άρθρου, απαλλάσσονται της υποχρέωσης διενέργειας Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών «Διαμορφώσεις - αναπλάσεις και σχεδιασμός του αστικού εξοπλισμού ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων και ειδικότερα: σημαντικών πάρκων, αλσών και εθνικών ή δημοτικών κήπων, κεντρικών ή ιστορικής σημασίας πλατειών, επισκέψιμων αρχαιολογικών χώρων, ζωνών προστασίας της φύσης και του τοπίου, δικτύων οδών και πεζοδρόμων, παραλιακών μετώπων μεγάλου αναπτύγματος κλπ.», εφόσον «οι μελέτες εκπονούνται από τεχνικές υπηρεσίες δημόσιας αρχής, φέρουν υπογραφή αρχιτέκτονα και έχει γνωμοδοτήσει επ' αυτών το Κεντρικό Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής».

Με αυτά τα δυο σημεία, το πεδίο εφαρμογής της απαίτησης για τη διενέργεια Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών εξαφανίζεται, και η Απόφαση ουσιαστικά είναι κενή περιεχομένου, αυτοκαταργείται, γιατί απλά δεν υπάρχει δημόσιο έργο χωρίς χρηματοδότηση και Δήμος χωρίς Τεχνική Υπηρεσία με έναν αρχιτέκτονα.

Το ΔΣ του ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ θεωρεί ότι η προσθήκη αυτών των δύο σημείων και η μεγάλη καθυστέρηση έκδοσης ΥΑ, παραπέμπουν σε παρασκηνιακές διαδικασίες και αποκαλύπτουν τη διαχρονική πρόθεση των διοικούντων για την κατάργηση των Αρχιτεκτονικών Διαγωνισμών, ως εμπόδιο μιας «υποτιθέμενης γρήγορης ανάπτυξης» που μόνον το δημόσιο συμφέρον δεν εξυπηρετεί.

Επειδή η Υπουργική Απόφαση αυτή προσβάλλει τον αρχιτεκτονικό πολιτισμό, παρακάμπτει την αξιοκρατία και αγνοεί το Δημόσιο Συμφέρον και την Ποιότητα της Ζωής, πρέπει ΑΜΕΣΑ να ΑΠΟΣΥΡΘΕΙ.

Για τον λόγους αυτούς ο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ καλεί όλη την Επιστημονική και Πνευματική Κοινότητα, τα Πνευματικά Ιδρύματα και τους Διεθνείς Οργανισμούς να συμπαραταχθούν στο δίκαιο αίτημά του.